

I nderuar Kryetar i Komisionit,
Të nderuar deputetë, të pranishëm,

Raporti Vjetor i Performancës së Kontrollit të Lartë të Shtetit, përmbledh veprimtarinë e institucionit për vitin 2021, vit në të cilin, pavarësisht vështirësive të shkaktuara nga kriza mbarë botërore COVID-19 në të gjitha institucionet publike, veprimtaria e KLSH në përgjithësi dhe asaj audituese në veçanti, i është përshtatur këtij mjedisi dinamik. Ne kemi qenë në gjendje të mbajmë një nivel të lartë të mbulimit me auditim, me cilësinë që Parlamenti dhe taksapaguesit presin nga KLSH, kjo në përmbushje të detyrimit kushtetues dhe misionit të institucionit në dobi të mirëqeverisjes së fondeve publike me impakt rritjen e mirëqenies së qytetarëve.

Gjatë vitit 2021, puna jonë ka vijuar duke pasur në vëmendje që çdo auditim të jetë një vlerë e shtuar për çdo institucion që auditohet duke kontribuar kështu në rritjen e besimit tek institucioni ynë, për rolin e tij në rritjen e përgjegjshmërisë në menaxhimin e fondeve publike, dhe rritjen e transparencës ndaj taksapaguesve shqiptarë.

Për vitin 2021, Raporti vjetor i Performancës paraqet rezultatet e punës audituese bazuar në 158 auditime të evaduara sipas llojshmërisë së tyre, ushtruar në 205 subjekte, me synim dhënien e opinionit për zbatimin e buxhetit të shtetit dhe menaxhimin e parasë publike.

Nuk ka dyshim se pandemia e COVID-19 pati një ndikim tepër të madh në menaxhimin financiar të shtetit. KLSH vlerëson se pavarësisht kësaj, kjo pandemi shërbeu për të na vënë në dukje problematika të cilat prej një kohë të gjatë kanë ndikuar menaxhimin e fondeve publike dhe burimeve në Republikën e Shqipërisë.

Ne u ndeshëm me një periudhë të gjatë dhe të vështirë, ku roli i shtetit duhet të jetë më i rëndësishëm se kurrë, në ndihmë të shtresave që kanë nevojë për mbështetje dhe asistencë, pasi kjo krizë ishte me impakt shëndetësor, ekonomik, social dhe psikologjik. Pa mohuar një sërë vendimesh nga Qeveria dhe Parlamenti, si reagim i menjëhershëm për situatën, duhet të themi se fushat kryesore shëndetësia, arsimit dhe zhvillimi i infrastrukturës, janë të mbingarkuara me procedura burokratike të cilat ngadalësojnë procesin e zbatimit, krahasuar me reagimin e menjëhershëm në vendimmarrje.

Nga auditimet u konstatua mungesë e koordinimit, legjislacion jo i thjeshtë për tu aplikuar, komunikim i vonuar dhe shërbime jo në nivelin e kërkuar, rezerva e kapacitete të nën-vlerësuara për përballimin e krizave, të cilat janë tregues për vëmendje të shtuar dhe një qasje më dinamike dhe efikase në situata krizash, pikërisht në këto fusha nga të cilat varemi në kohë të vështira.

Nuk dëshiroj gjithsesi, që kjo parathënie, e një veprimtarie të mbushur me të dhëna dhe gjetje, të përfundojë si një lajm i rradhës për mediat, por duhet parë nga institucionet si një mundësi për të zgjuar përgjegjësinë dhe qasjen, për të dhënë zgjidhje në situata të

vështira.

Në këtë mënyrë, ne synojmë që ky raport vjetor 2021 i KLSH, të ndihmojë këto institucione në këtë drejtim, duke u përgjigjur me një nivel më të lartë të zbatimit të rekomandimeve dhe masave të propozuara nga KLSH, shpesh të përsëritura, për një përmirësim të vazhdueshëm të sistemit kontrollit financiar dhe ligjor. Vizioni i Kontrollit të Lartë të Shtetit, si agjent i Kuvendit është në të njëjtën linjë me moton e institucioneve Ndërkombëtare të Auditimit ku auditimi kombëtar është në shërbim të qeverisjes kombëtare dhe jo të qeverive.

Bazuar mbi këtë vizion dhe filozofi, veprimtaria jonë gjatë vitit 2021 ka synuar përmirësimin e menaxhimit financiar, administrimit publik dhe të kontrolleve të brendshme, duke kontribuar në qeverisjen e mirë, promovimin e llogaridhënies dhe luftës kundër korrupsionit duke i kthyer në një kulturë pune të vazhdueshme për të gjithë audituesit e KLSH-së.

KLSH si institucioni më i lartë i kontrollit ekonomiko- financiar, objektivitetin dhe pavarësinë institucionale e siguron përmes ushtrimit të mandatit të përcaktuar me Kushtetutë dhe ligj dhe në pajtueshmëri me standardet profesionale të auditimit, kodin e etikës dhe normat e sjelljes profesionale, duke qenë një zë publik që bën thirrje për profesionalizëm dhe përgjegjshmëri të lartë të administratës shtetërore.

Më lejoni në vijim, të përcjell në mënyrë më konkrete shifrat mbi aktivitetin e ushtruar përgjatë vitit 2021.

Siç e përmenda dhe më lart, KLSH ka mundur të vlerësojë dhe të japë opinion mbi integritetin e proceseve dhe procedurave, nëpërmjet mbulimit me auditim të të gjithë aspekteve të domosdoshme, ku rezultojnë të evaduar 158 auditime të kryera në institucionet e qeverisjes së përgjithshme, në njësitë e pushtetit vendor, në shoqëritë me kapital shtetëror etj.

Në linjë me sugjerimet dhe rekomandimet e raport-progresit të BE për auditimin e jashtëm publik, si dhe partnerëve tanë ndërkombëtarë, është shtuar vëmendja ndaj auditimeve financiare me dhënie opinion mbi rregullshmërinë dhe besueshmërinë e pasqyrave dhe deklaratave financiare të subjekteve të audituara, në referencë me standardin ISSAI 200 “Parimet themelore të auditimit financiar”. Konkretisht, për vitin 2021 u përmbyllën 21 auditime financiare me dhënie opinion, dhe 37 opinione financiare të dhëna nga 41 auditimet e kombinuara: financiare dhe përputhshmërie.

Nga këto auditime: në 17 raste ose 29 % prej tyre janë dhënë opinione të pakualifikuara; në 25 raste ose 43% prej tyre janë dhënë Opinione të kualifikuara, ndërsa në 16 raste ose 27%, grupi i auditimit të KLSH ka arritur në konkluzionin e një opinionit të kundërt.

Sa i takon auditimeve të përputhshmërisë, për periudhën janar – dhjetor 2021, KLSH

ka evaduar **56** auditime të konkluduara me opinionin mbi përputhshmërinë e aktivitetit, pa përfshirë këtu **37** opinione përputhshmërie të dhëna në auditimet e kombinuara.

Sipas cilësisë së opinionit, në 10 raste janë dhënë opinione të pakualifikuara; në 56 raste opinionit ka qenë i kualifikuar, ndërsa në 27 raste konkluzioni ka qenë për një opinion të kundërt.

Zhvillimet profesionale dhe rritja e kapaciteteve audituese mbështetën fuqimisht angazhimet e ndërmarra për përmirësimin e cilësisë dhe shtimin e numrit të auditimeve të performancës. Kështu, për vitin 2021, numri i auditimeve të performancës u rrit në 18, duke prekur tema dhe çështje me impakt të ndjeshëm social si në fushën e shëndetësisë; çështje me impakt social-ekonomik; në fushën e bujqësisë; në fushën e administrimit dhe menaxhimit të pasurive të paluajtshme publike; në fushën e mjedisit dhe turizmit.

Me Objektivin e parë të Strategjisë së Zhvillimit të KLSH 2018-2022, institucioni ynë provoi të kalonte me sukses sprovën drejt një zhvillimi ambicioz, atë të auditimeve në sistemet e teknologjisë së informacionit, si një lloj i veçantë auditimi . Për vitin 2021 janë realizuar 7 auditime të sistemeve të teknologjisë dhe informacionit, ndërkohë që është punuar për të miratuar kuadrin e plotë rregullativ dhe hartuar udhëzuesit metodologjikë të nevojshëm, mbi të cilët realizohen auditime të tilla mjaft komplekse. Indikatorit i dobishmërisë së auditimeve të realizuara, për vitin 2021 rezulton se është 56.3, çka do të thotë se për çdo një lek të shpenzuar për KLSH-në nga Buxheti i Shtetit, janë zbuluar 56.3 lekë dëme financiare. Treguesi i mësipërm i dobisë së auditimit është llogaritur si raporti i dëmeve të zbuluara dhe të kërkuara për zhdëmtim nga KLSH në vlerën 19.2 miliard lekë me shpenzimet buxhetore faktike të KLSH-së në vlerën 340.3 milion lekë.

Edhe për këtë vit raportues, puna audituese është përqendruar kryesisht në fushat për të cilat Kontrolli i Lartë i Shtetit, ka vlerësuar një nivel të lartë risku por edhe që vijojnë të shfaqin ndër vite problematika në lidhje me menaxhimin dhe qëndrueshmërinë e financave publike, të cilat në vlerësimin tonë kërkojnë një vëmendje të shtuar të Kuvendit dhe Qeverisë.

Më konkretisht, rezultatet e auditimeve të vitit 2021 materializohen, si vijon:

- Parregullsi dhe shkelje financiare, në të ardhurat dhe në shpenzimet e kryera, me **DËM EKONOMIK** në shumën prej 19.2 miliard lekë.

Edhe këtë vit, shkeljet më të mëdha me efekte të konsiderueshme në buxhetin e shtetit dhe jo vetëm, lidhen me keq administrimin e të ardhurave; menaxhimin jo të kujdesshëm në procesin e përdorimit të fondeve publike; keq administrimit të pronës shtetërore e ndjekur nga paligjshmëritë procedurale dhe inefficiencat në realizimin e procedurave të

prokurimit publik, etj.

- Shkelje të disiplinës financiare me ndikim negativ në performancën e subjekteve të audituara, në shumën totale prej 54.8 miliard lekë, ose afërsisht 452 milionë euro, nga e cila:

11 miliard lekë, ose 91 milionë euro në fushën e të ardhurave;

43.8 miliard lekë ose 361 milionë euro, në fushën e shpenzimeve të kryera jo me eficiencë, efektivitet dhe ekonomicitet të fondeve, si dhe në kushtet e shkeljeve të disiplinës buxhetore të parashikuara lidhur me programimin dhe realizimin e shpenzimeve dhe procedurave të prokurimit jo në përputhje me kuadrin ligjor.

Rezultatet e mësipërme të auditimeve të KLSH synojnë të ndikojnë në perceptimin e publikut mbi nivelin e korrupsionit, i cili mbetet një nga problemet më serioze në zhvillimet demokratike të vendit, dhe që çënon besimin publik duke ndikuar drejtpërdrejt mirëqenien dhe zhvillimin në vend.

Gjithashtu, bazuar në zbulimet e auditimeve të KLSH-së për vitin 2021, shkeljet me dëm ekonomik për parregullsi dhe shkelje financiare, fatkeqësisht tregojnë se aktiviteti qeverisës vazhdon të shfaqë problematika në keqadministrimin dhe keqmenaxhimin e fondeve dhe të pasurisë publike, duke shmangur përgjegjësinë e llogaridhënien.

Referuar analizës së gjetjeve kryesore për vitin 2021, konstatohet se:

- ❖ dëmi ekonomik në fushën e të ardhurave, konstatohet kryesisht në sistemin e doganave dhe tatimeve në shumën e përgjithshme prej 14.5 miliard lekë.

Vlera më e konsiderueshme në këtë kategori është evidentuar në Drejtorinë e Përgjithshme të Doganave, nga trajtimi me transaksion të mallrave të importuar dhe keqklasifikimi i kodit doganor të artikujve të importuar, me pasojë shmangien e detyrimeve doganore, nga pasaktësitë në llogaritjen e elementëve të vlerës për efekt taksimi doganor, nga vendime administrative të nxjerra jo në përputhje me bazën ligjore të Kodit Doganor të RSH, etj.

Gjithashtu, shkeljet me dëm ekonomik në fushën e të ardhurave kanë rezultuar edhe në sektorin e tatim-taksave, në vlerën e përgjithshme prej 2.35 miliard lekë, kjo në njësitë e vetëqeverisjes vendore dhe në drejtorinë rajonale tatimore Fier.

Dëmi ekonomik në fushën e shpenzimeve ka rezultuar në shumën prej 1.75 miliard lekë, e cila përfshin shpenzimet për paga dhe sigurime; shpenzimet për investime; ato operative dhe shpenzime të tjera.

Dëmi ekonomik i evidentuar në shpenzimet për investime përbën 21 % të dëmit në

fushën e shpenzimeve. Ky dëm ekonomik ka rezultuar në fushën e prokurimit të nevojave për mallra/shërbime/investime publike, si në fazën e zhvillimit të procedurave të prokurimit, ashtu edhe në fazën e zbatimit të kontratave dhe dorëzimit të punimeve.

KLSH ka evidentuar problematika të shumta në procedurat e prokurimit:

- që nga planifikimi jo i drejtë i nevojave, por edhe një proces të realizuar jo në përputhje me kërkesat ligjore në fuqi.

- llojet e procedurave të zgjedhura me tendencë drejt atyre me negociim të drejtpërdrejtë, -përcaktimin e kriterëve të veçanta për kualifikim dhe specifikimeve teknike të ekzagjeruara jo në raport me objektin e kontratës,

- të vepruarit e zyrtarëve të prokurimit me dy standarde etj, duke sjellë për pasojë mungesën e konkurrencës së nevojshme.

- Mangësitë i referohen zbatimit jo të saktë të kërkesave dhe detyrimeve ligjore nga entet publike që prokurojnë fondet përmes sistemit të prokurimit publik, për shkak edhe të mangësive profesionale të zyrtarëve të përfshirë në procesin e prokurimit.

- mangësi në përgatitjen e dokumentacionit të tenderit në të gjithë fazat e tij, hartimin e specifikimeve teknike dhe kriterëve të vlerësimit; llogaritjen e vlerës së kontratës; respektimin e kufijve monetar/ përzgjedhjen e procedurës së prokurimit publik;. Nga vlera e mësipërme e dëmit ekonomik, 15 % i përket zbatimit të kontratave dhe dorëzimit të punimeve.

Abuzimet në fushën e prokurimit me fondet publike në thelb janë dhe më të larta, nga manipulimi ligjor, pasi ekziston dhe një shkallë dëmi e pamatshme nga prokurimet me një ofertues dhe me procedurat e negociimeve pa shpallje. (Kujtojmë këtu se për një pjesë të konsiderueshme të prokurimeve me prokurim direkt ose me një ofertues, nuk është metodologjikisht dhe praktikisht e mundur të përcaktohet dëmi ekonomik). Përfundimi i procedurave të prokurimit me një pjesëmarrës jo vetëm që ka ulur ndjeshëm konkurrencën e pjesëmarrësve dhe për pasojë efektivitetin në përdorimin e fondeve publike, por ka çuar gradualisht në krijimin e monopoleve në tregun e prokurimeve publike për sektorë të ndryshëm dhe kryesisht në sektorët e ndjeshëm të shërbimit për qytetarin.

Për vitin 2021, shkeljet e disiplinës financiare me ndikim negativ në performancën e administrimit të të ardhurave për subjektet e audituara, janë në vlerën 11 miliard lekë. Sipas klasifikimit të fushave përkatëse rezulton se në pjesën më të madhe prej 69% i përkasin sistemit tatimor por nuk mungojnë dhe shkelje të tilla në administrimin e pronës publike, urbanistikë etj.

Shkeljet e disiplinës financiare me ndikim negativ në performancën e subjekteve të audituara, në shpenzimin e fondeve në dispozicion, për vitin 2021 arrijnë në shumën prej 43.8 miliard lekë. Ato kanë rezultuar në fushën e pagave dhe shpërblimeve, për shpenzime operative, në fushën e prokurimit të fondeve publike dhe realizimin e

procedurave të prokurimit jo në përputhje me kuadrin ligjor. Bazuar në rezultatet e auditimeve, konstatohet se kjo shkelje e disiplinës financiare është e përhapur kryesisht në procedurat e prokurimit dhe të zbatimit të kontratave (investime në vlerën prej 24.5 miliard lekë) dhe në fushën të tjera (16.4 miliard lekë).

KLSH ka kërkuar përmirësime ligjore duke iu drejtuar legjislativit (Kuvendit të Shqipërisë dhe Komisionit të Ekonomisë dhe atij të Ligjeve) për vendosjen e kushtit ligjor për numrin minimal të dy operatorëve ekonomikë pjesëmarrës të kualifikuar për vazhdimin e mëtejshëm të procedurës së prokurimit, gjë që jo vetëm do të ngushtojë hapësirat e autoriteteve kontraktore në përcaktimin e kriterëve të veçanta subjektive për përzgjedhjen e operatorëve ekonomikë, me qëllim përfitimet e paligjshme dhe korruptive, por edhe do të rrisë konkurrencën dhe përdorimin me efektivitet të fondeve. Gjatë vitit 2021, KLSH ka evidentuar se ekzistojnë risqe të mundshme që kërcënojnë financat publike dhe që ndikohen nga vendimmarrjet e çështjeve gjyqësore nga gjykatat ndërkombëtare, ato të lidhura me kontratat koncesionare apo efektet e partneritetit publik-privat.

Duhet theksuar se, nga auditimi i disa projekteve koncesionare/PPP në kuadër të implikimeve fiskale për Buxhetin e Shtetit mbi përbalueshmërinë, qëndrueshmërinë, fizibilitetin fiskal dhe risqet e marra përsipër nga sektori publik, bazuar kjo edhe në ndjeshmërinë e rritur të opinionit publik, janë identifikuar anomali dhe shkelje për të cilat, KLSH i ka bërë prezentë gjatë raportimit të zbatimit të buxhetit në Kuvend, duke propozuar dhe rekomandime dhe masa për përmirësimin e situatës.

Lidhur me Rekomandimet dhe masat e propozuara, gjatë vitit 2021 janë rekomanduar 90 rekomandime për ndryshime apo përmirësime ligjore, 3074 rekomandime me karakter organizativ, si dhe 1088 rekomandime disiplinore dhe administrative. Këto rekomandime prekin përmirësime për amendime në kuadrin ligjor, raportimin financiar por edhe përmirësime të kuadrit rregullativ të institucioneve me synim forcimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm dhe rritjen e efektivitetit të përdorimit të fondeve publike. Në varësi të natyrës dhe impaktit të gjetjeve të auditimit, kur janë vlerësuar elementë të veprës penale, janë kryer kallëzime në prokurori për çështje të tilla pranë strukturave të prokurorisë. KLSH për vitin 2021 ka përcjellë 14 Kallëzime Penale për 62 persona duke pasur në qendër të vëmendjes luftën ndaj korrupsionit dhe të mashtrimit financiar, në të gjitha nivelet e qeverisjes, në përdorimin e fondeve dhe të pasurisë publike, duke synuar rritjen e përgjegjësisë dhe llogaridhënies së zyrtarëve publikë, si dhe të efekteve parandaluese nëpërmjet ndëshkimit të personave të cilët janë vlerësuar se gjatë veprimtarisë tyre kanë kryer elementë të veprës penale.

Gjithashtu, për shkeljet e konstatuara në bazë të ligjit të mësipërm, ligjit nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil”, neni 58 dhe Kodin e Punës, KLSH u ka kërkuar organeve respektive shqyrtimin dhe marrjen e 1088 masave disiplinore dhe administrative.

Nga 3074 masat organizative të rekomanduara, rezulton se afërsisht 50-60% e masave janë pranuar dhe janë zbatuar ose në proces zbatimi. Për sa i përket nivelit të zbatimit të rekomandimeve për auditimet e kryera gjatë vitit 2021, kjo do të verifikohet në auditimet për zbatimin e rekomandimeve.

Megjithatë, konstatohet se pavarësisht insistimit të vazhdueshëm të KLSH-së për zbatimin në kohë të masave të rekomanduara, si nëpërmjet auditimeve të veçanta ashtu edhe atyre të radhës, përgjegjshmëria e menaxherëve dhe zyrtarëve të lartë për nivelin e zbatimit të rekomandimeve të auditimit vijon të mbetet ende e ulët.

Krahas aktivitetit bazë të auditimit, në përputhje edhe me objektivat strategjike institucionale, KLSH ka zhvilluar me përparësi edhe komunikimin dhe bashkëpunimin me palët e jashtme të interesit.

Kontrolli i Lartë i Shtetit, i vetëdijshëm për rolin vendimtar që luan për informimin e Kuvendit të Shqipërisë duke e konsideruar atë si partnerin kryesor, gjatë vitit 2021 ka përcjellë jo vetëm raportet e performancës institucionale dhe të zbatimit të buxhetit të shtetit si detyrim kushtetues, të cilat kanë ofruar informacion të detajuar mbi përdorimin e parasë publike si nga institucionet e qeverisjes qendrore, ashtu edhe atyre të vetëqeverisjes vendore, por edhe nëpërmjet përcjelljes së raporteve të veçanta të auditimit. Kështu, përgjatë vitit 2021, janë përcjellë 57 raporte të tilla për auditimet e kryera.

Gjithashtu, në përmbushje të detyrimeve që rrjedhin nga Vendimi i Kryetarit të Kuvendit, nr. 134/2018 “Për Manualin e monitorimit vjetor dhe periodik të këtyre institucioneve”, KLSH edhe gjatë vitit 2021 ka informuar Kuvendin mbi ecurinë e zbatimit të rekomandimeve të lëna institucioneve të audituara, respektivisht nëpërmjet raportit për ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve për auditimet e kryera për periudhën janar-qershor 2020 dhe raporti për zbatimin e rekomandimeve të kryera në periudhën korrik-dhjetor 2020. Këto raporte i janë përcjellë edhe Ministrit për Marrëdhëniet me Parlamentin.

Ky raportim është shoqëruar edhe me përditësimin e platformës elektronike të Kuvendit të Shqipërisë, lidhur me rekomandimet e dhëna për institucionet qendrore dhe atyre të varësisë dhe statusin e implementimit të tyre. Në këtë platformë, për vitin 2021 gjendet informacion për ndjekjen e zbatimit të rekomandimeve në 12 subjekte.

Një tjetër mjet informimi për Kuvendin kanë qenë dhe nëpërmjet përcjelljes së dy buletineve statistikore.

Nëpërmjet “Rezolutës për vlerësimin e veprimtarisë së KLSH-së për vitin 2020” miratuar në datën 24.06.2021, Kuvendi i ka kërkuar KLSH-së që në vitin 2021-2022 të

vijojë punën në disa drejtime.

Me synim evidentimin e progresit të KLSH-së për implementimin e rekomandimeve të Rezolutës së Kuvendit, KLSH ka miratuar Planin e Veprimit nr. 755/1, datë 01.09.2021, në të cilin janë përcaktuar qartazi 20 masa që do të ndërmerren, strukturat përkatëse për zbatimin e rekomandimeve specifike, afatet dhe treguesit e rezultateve si:

- ✓ Rritja e numrit të auditimeve financiare, përmirësimi i cilësisë së tyre me opinione profesionale në plotësim të kërkesave të progres-raportit të Komisionit Evropian,
- ✓ Krijimi i një qasjeje të auditimeve të performancës drejt fushave me ndjeshmëri publike, duke synuar që rezultatet e auditimit të 3 E-ve të kenë ndikim direkt në përmirësimin e shërbimeve ndaj qytetarëve dhe menaxhimin e shëndoshë të financave publike,
- ✓ Evidentimin e fushave të pambuluara me auditim nga KLSH në vite, si dhe planifikimin e veprimtarisë audituese të tyre për një qasje të pakufizuar dhe të pavarur në auditimin e institucioneve, organizatave që janë përdorues të fondeve publike,
- ✓ Aplikimin e praktikave më të mira të auditimit të Teknologjisë së Informacionit, në përputhje të plotë me standardet e INTOSAI-t, përditësimin me informacion të subjekteve të audituara dhe projekteve të rëndësishme të qeverisjes elektronike, duke mbajtur në konsideratë raportin kosto/përfitim dhe sigurinë e sistemeve,
- ✓ Përmirësimin e cilësisë së veprimtarisë audituese për ta zhvilluar atë në përputhje të plotë me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit,
- ✓ Angazhimin e KLSH-së për hartimin e një memorandumi mirëkuptimi me Kuvendin, me qëllim referimin e gjetjeve të auditimit në funksion të kontrollit parlamentar dhe rritjes së llogaridhënies publike, në zbatim të rekomandimeve të progres-raportit të Komisionit Evropian,
- ✓ Rritjen e transparencës duke mundësuar zhvillimin e një komunikimi interaktiv me qytetarin nëpërmjet faqes zyrtare të internetit, ku të publikohen vendimet dhe raportet e plota të auditimeve, sipas afateve të përcaktuara në ligj dhe të rekomanduara nga Komisioni Evropian.

KLSH përmes komunikimit të vazhdueshëm me Parlamentin, median, qytetarët dhe shoqërinë civile, është angazhuar për rritjen e transparencës, një tregues që ka arritur në rritje nga viti në vit duke ndjekur në vijimësi një politikë të hapur dhe bashkëpunuese me median, por edhe me qytetarët përmes ankesave drejtuar institucionit, për të garantuar një institucion të pavarur dhe të besueshëm.

Gjatë vitit 2021, vetëm në shtypin e shkruar janë publikuar 262 artikuj për aktivitetin

auditues të KLSH, dhe në 400 artikuj në median sociale dhe kronika televizive, të cilat i referohen kryesisht raporteve përfundimtare të auditimit, të publikuara në faqen zyrtare të institucionit, si dhe njoftimeve për shtyp mbi auditimet e kryera. Ndër raportet e auditimit, të ndjekura dhe të raportuara me më shumë interes nga media kanë qenë auditimet të cilat kanë pasur në fokus edhe çështje sensitive për përdorimin e fondeve publike dhe shëndetin apo mirëqenien e qytetarëve. Gjetjet dhe rekomandimet e evidentuara nga KLSH përmes raporteve të auditimit janë ndjekur nga media edhe përmes materialeve më të zgjeruara televizive, duke ndikuar në këtë mënyrë edhe në rritjen e profilit publik të veprimtarisë së institucionit.

Në kuadër të së drejtës për informim, përcaktuar në Ligjin nr. 119/2014 “Për të drejtën e informimit”, në adresën e Koordinatorit për të Drejtën e Informimit gjatë vitit 2021 kanë ardhur 38 kërkesa për informacion, nga të cilat, 35 kanë qenë në kompetencë të KLSH-së dhe u është dhënë përgjigje brenda afateve ligjore, ndërsa 3 prej tyre kanë qenë jashtë kompetencës dhe juridiksionit të institucionit. Kërkesat për informacion kanë qenë kryesisht kërkesa mbi vënien në dispozicion të raporteve të ndryshme të auditimit të kryera nga KLSH.

KLSH gjatë periudhës janar – dhjetor të vitit 2021 ka vijuar të trajtojë me korrektesë dhe profesionalizëm kërkesat dhe ankesat e qytetarëve, të cilët në çdo rast kanë marrë përgjigje, edhe kur çështja e ngritur prej tyre ka qenë jashtë kompetencave të institucionit, duke i orientuar te institucioni kompetent që ata duhet të drejtohen për të marrë përgjigje për shqetësimet e tyre.

Përgjatë kësaj periudhe KLSH ka trajtuar 399 letra dhe ankesa, nga të cilat 117 jashtë kompetencës dhe juridiksionit të institucionit. Nga 282 ankesa në kompetencë të KLSH, 273 prej tyre janë verifikuar dhe u është dhënë përgjigje, ndërsa 9 janë në proces verifikimi.

Ndërkohë, në përmbushje të objektivave të Strategjisë së Zhvillimit 2018-2022 KLSH ka vlerësuar dhe ka vijuar zhvillimin e bashkëpunimit ndërinstytucional me institucione kombëtare dhe ndërkombëtare.

Përmendim këtu bashkëpunimin me prezencën e OSBE-së në Shqipëri, e cila do të jetë partnere me Autoritetin Kombëtar Italian Kundër Korrupsionit (ANAC) për të forcuar nëpërmjet trajnimeve, kapacitetet profesionale të KLSH-së në kryerjen e auditimeve me fokus prokurimin publik dhe rritjen e cilësisë së tyre, aktivitet ky tashmë i filluar në Nëntor 2021.

Partneriteti publik-privat është objekt i marrëveshjes së nënshkruar nga KLSH me Ambasadën Zvicerane për financimin nga Sekretariati i Çështjeve Ekonomike të Zvicrës (SECO) të projektit “Forcimi i mbikëqyrjes së kontratave të koncesionit dhe partneritetit publik privat në Shqipëri”. KLSH është aktualisht në procesin e tenderimit

të ekspertëve të cilët do të trajnojnë audituesit e KLSH-së për kornizën ligjore të partneritetit publik-privat (PPP), do të hartojnë udhëzues specifik për auditimin e kontratave koncesionare dhe PPP, si dhe do të asistojnë audituesit në auditime specifike që fokusohen në këto çështje.

Gjithashtu KLSH ka marrë angazhimin të jetë pjesë në iniciativën e IDI-t (njësia për zhvillim e INTOSAI) për asistencë në hartimin e dokumentit “*Strategjia, Matja e Performancës dhe Raportimi (SPMR)*”, në të cilën KLSH e mbështetur nga IDI përmes trajnimeve dhe asistencës do të kryejë vetëvlerësimin e performancës së institucionit duke përdorur Metodologjinë e Kornizës së Matjes së Performancës së INTOSAI-t, si dhe hartimin e Strategjisë së re të Zhvillimit të institucionit dhe monitorimin e saj.

KLSH duke e konsideruar SIGMA-n si një nga partnerët më të rëndësishëm, e cila ka dhënë kontribut të qenësishëm në ngritjen e kapaciteteve të stafit, ka dakordësuar asistencën e saj për hartimin e Strategjisë së Komunikimit 2022-2025 dhe hartimin e Manualit të Auditimit të Buxhetit.

Sa i takon bashkëpunimeve me institucionet audituese ndërkombëtare, prej shtatorit 2021 KLSH ka dakordësuar bashkëpunimin me Zyrën e Audituesit të Përgjithshëm të Norvegjisë, e cila do të trajnojë dhe asistojë audituesit e KLSH-së në fushën e auditimeve të teknologjisë së informacionit dhe atyre të mjedisit.

Në kuadër të mbështetjes që Zyra Kombëtare e Auditimit të Suedisë i jep rrjetit të SAI-ve të vendeve candidate dhe candidate të mundshme për në BE, krahas trajnimit për auditimet e performancës të zhvilluar në 6 blloqe gjatë vitit 2021, KLSH nën mbikëqyrjen e ekspertëve suedezë, po kryen auditimin e performancës me temë “Të drejtat e pasagjerëve në transportin ajror, i cili është evaduar.

Besimi i Kuvendit, publikut dhe i të gjitha palëve të interesit tek Kontrolli i Lartë i Shtetit është i lidhur pazgjidhshmërisht me dy faktorë mjaft të rëndësishëm që kanë të bëjnë me kryerjen e auditimeve profesionale, objektive dhe të paanshme që bazohen në metodologji, të cilat garantojnë zbatimin praktik të standardeve ndërkombëtare të auditimit publik dhe zhvillimin e vazhdueshëm profesional të stafit.

SIGMA në raportin e vlerësimit “Principet e administratës publike”, për KLSH-në nënvizon se: “Kuatrit ligjor dhe nënligjor është i përafuar ngushtë me standardet ndërkombëtare dhe vazhdon të zbatohet dhe respektohet në praktikë”.

Megjithatë, me synimin e përafritit të kuadrit metodologjik me zhvillimet e reja që kanë pësuar standardet ndërkombëtare të auditimit, gjatë vitit 2021 KLSH rishikoi dhe miratoi Manualin e Auditimit të Performancës. KLSH gjithashtu po vijon punën për rishikimin e Rregullores së Procedurave të Auditimit, si dhe hartimin e Manualit të

Auditimit të Buxhetit.

Gjatë vitit 2021 veprimtaria e KLSH-së ka qenë objekt i vlerësimit të disa institucioneve ndërkombëtare, të cilat monitorojnë ecurinë e reformave në kuadër të procesit të integritetit evropian dhe angazhimeve të qeverisë shqiptare për menaxhimin efektiv të financave publike.

Në datën 19 tetor 2021, Komisioni Evropian ka publikuar Progres-Raportin e vitit 2021 për Shqipërinë dhe në vlerësimet për kapitullin 32 “Kontrolli financiar” ku nënvizon se: “Në përputhje me standardet e Organizatës Ndërkombëtare të Institucioneve Supreme të Auditimit (INTOSAI), kuadri kushtetues dhe ligjor i Shqipërisë parashikon pavarësinë e Kontrollit të Lartë të Shtetit. Vitet e fundit, KLSH ka marrë masa për zhvillimin profesional të stafit auditues. KLSH ka vijuar të rrisë ndërgjegjësimin e botës akademike dhe shoqërisë civile mbi rëndësinë e auditimit të jashtëm. Ndikimi i punës audituese ka treguar njëfarë përparimi”.

Në raport theksohet se “Cilësia e punës audituese duhet të përmirësohet për të qenë plotësisht në përputhje me standardet e INTOSAI-t dhe se pavarësisht shkallës së lartë të rekomandimeve të pranura nga institucionet, shkalla e zbatimit të plotë të rekomandimeve duhet të përmirësohet”.

Lidhur me rekomandimet e këtij progres-raporti, KLSH ka miratuar planin e veprimit nr. 1243, datë 12.11.2021, në të cilin janë përcaktuar 9 masa për implementimin e tre rekomandimeve, strukturat përgjegjëse, afatet kohore dhe indikatorët përkatës.

Gjatë vitit 2021, SIGMA kreu procesin e vlerësimit për parimet e administratës publike në Shqipëri. Pjesë e këtij vlerësimi ishte edhe veprimtaria e auditimit të jashtëm dhe në raportin e publikuar në dhjetor 2021, KLSH është vlerësuar pozitivisht për:

- Mënyrën e raportimit dhe shqyrtimit transparent të zbatimit të buxhetit;
- Sigurimin e pavarësisë, mandatit dhe organizimit të institucionit suprem të auditimit, nga kuadri kushtetues dhe ligjor dhe respektimi në praktikë;
- Zbatimin nga KLSH të standardeve në mënyrë neutrale dhe objektive për të siguruar auditime me cilësi të lartë, të cilat ndikojnë pozitivisht në funksionimin e sektorit publik.

Në përfundim, dëshiroj të theksoj se gjatë vitit 2021, KLSH ka përmbushur përgjegjësitë e veta kushtetuese, detyrimin ligjor, si dhe ka përmbushur misionin auditues, duke treguar për një aktivitet që reflekton integritet dhe paanshmëri, në pajtueshmëri me standardet dhe praktikat më të mira ndërkombëtare të auditimit, duke ruajtur vlerat themelore të Institucioneve Supreme të Auditimit si: Pavarësia, Objektiviteti, Integriteti, Përgjegjshmëria, Profesionalizmi, Bashkëpunimi dhe Transparenca.

Ju faleminderit.